

تأديبه اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از رساله دکتری

اعضای هیأت داوران نسخه نهایی رساله آقای محمد حسن ذال تحت عنوان «بازسازی مراکز و مرزهای سیاسی و راههای تجاري مازندران بر اساس مکان‌بایی قلعه‌ها و پادگان‌های نظامی بازمانده از دوره ساسانی تا دوران اسلامی» را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه دکتری پیشنهاد می‌کنند.

اعضای هیأت داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱- استاد راهنمای	دکتر سید مهدی موسوی کوهبر	استاد دیار	
۲- استاد مشاور	دکتر جواد نیستانی	استاد دیار	
۳- استاد مشاور	دکتر علیرضا هژبری نوبری	دانشیار ایروف	
۴- استاد ناظر	دکتر محمود طاووسی	استاد	
۵- استاد ناظر	دکتر حامد وحدتی نسب	استاد دیار	
۶- استاد ناظر	دکتر رحمت عباس نژاد	استاد دیار	
۷- استاد ناظر	دکتر سید رسول موسوی حاجی	دانشیار مهرداد	
۸- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی	دکتر حامد وحدتی نسب	استاد دیار	

آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانشآموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عنوانین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می‌باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجتمع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از استادی راهنمای، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده استادی راهنمای و دانشجو می‌باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانشآموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره های ملی، منطقه ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنمای یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۴۰۷/۴/۲۳ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۱۴۰۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۱۵/۷/۱۴۰۷ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب محمد حسن ذال دانشجوی رشته باستان‌شناسی ورودی سال تحصیلی ۱۳۸۸ مقطع دکتری دانشکده علوم انسانی متعهد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آئین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته های علمی مستخرج از پایان‌نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین نامه فوق الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نمایم. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضا:

تاریخ: ۱۴۰۷/۱/۲۰

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله)ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل رساله دکتری نگارنده در رشته باستان‌شناسی گرایش دوران اسلامی است که در سال ۱۳۹۲ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر سید مهدی موسوی کوهپر، مشاوره جناب آقای دکتر جواد نیستانی و جناب آقای دکتر علیرضا هژبری نوبتی از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه‌های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می‌تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأديه کند.

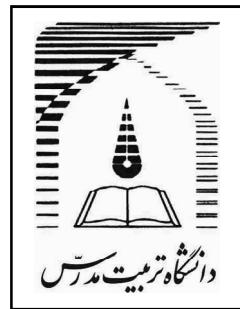
ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می‌کند در صورت خودداری از پرداخت بهاخ خسارت، دانشگاه می‌تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می‌دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: این‌جانب محمد حسن ذال دانشجوی رشته باستان‌شناسی مقطع دکتری تعهد فوق وضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می‌شوم.

نام و نام خانوادگی: محمد حسن ذال

تاریخ و امضا: ۱۳۹۲/۱/۲۰

دانشگاه تربیت مدرس

دانشگده علوم انسانی

رساله‌ی دوره‌ی دکتری باستان‌شناسی (گرایش دوران اسلامی)

بازسازی مراکز و مرزهای سیاسی و راههای تجاری مازندران

بر اساس مکان‌یابی قلعه‌ها و پادگان‌های نظامی بازمانده از دوره ساسانی تا دوران اسلامی

نگارنده

محمد حسن ذال

استاد راهنما

دکتر سید مهدی موسوی کوهپر

استادان مشاور

دکتر جواد نیستانی

دکتر علیرضا هژبری نوبری

۱۳۹۲ فروردین

تقدیم شد به

روح پدر فقیدم،

مادرم گرامی ام

و

همسر صبور و مهربانم

تقدیر و تشکر

نگارنده پس از حمد و ثنای آفریدگار توانا، بر خود مسلم می‌دانم تا از زحمات بی‌دریغ و راهنمایی‌های استادانه‌ی جناب آقای دکتر سید مهدی موسوی کوهپر در مقام استاد راهنما، مراتب قدردانی خود را اعلام نمایم. همچنین از استادان ارجمند آقایان دکتر جواد نیستانی و دکتر علیرضا هژبری نوبری که در مقام استاد مشاور، همواره با صبر و شکیبایی مثال زدنی خویش، بر غنی‌تر ساختن پژوهش حاضر همت گماشتند، سپاسگزارم. در پایان از تمام عزیزان و بزرگوارانی که در طول انجام مطالعات میدانی و نگارش این رساله مرا یاری دادند، مراتب تشکر و امتنان را اعلام داشته و برای همه‌ی این عزیزان عمری با عزت همراه با سلامتی آرزومندم.

زندگی صحنه‌ی یکتای هنرمندی ماست

هر کسی نعمه‌ی خود خواند و از صحنه رود

صحنه پیوسته بجاست.

محمد حسن ذال

تهران – فروردین ۱۳۹۲

چکیده فارسی:

تلash اصحاب قدرت در دفاع از حاکمیت سرزمینی خود به عنوان رمز بقای سیاسی، سبب بروز تنsh های گاه و بی گاه در تبرستان از دوره ساسانی و استمرار آن در دوران اسلامی شده است. این تنsh ها به عنوان عامل اصلی احداث استحکامات نظامی در منطقه، موجب شکل گیری سیمای نظامی و دفاعی تبرستان شده اند. پژوهش حاضر با هدف تبیین الگوی پراکندگی قلعه ها و پادگان های نظامی تبرستان، شناخت مرزهای سیاسی و جغرافیایی تبرستان از پتیشخوار گر باستان، بازیابی مسیرهای تجاری تبرستان از طریق موقعیت مکانی استحکامات نظامی و تحلیل تحولات سیاسی - اجتماعی منطقه با تأکید بر استحکامات نظامی منطقه انجام شده است. اساس این کار را پژوهش های میدانی باستان شناختی، مطالعات اسنادی و تحلیل داده ها با کمک نرم افزار GIS شکل داده است. نتایج پژوهش حاضر نشان می دهند که الگوی پراکنش استحکامات نظامی تبرستان، به شدت تحت تأثیر راهها، رودخانه ها، میزان پوشش منطقه ای، حاکمیت سرزمینی خرد (درون منطقه ای) و کلان (برون منطقه ای) قرار دارند. تجمعی قلمروی حاکمیت های سرزمینی خرد، با مرزهای تبرستان باستان همپوشانی تقریبی دارند و با قدری تسامح، تبرستان دوره ای ساسانی را از پتیشخوار گر جدا می سازند. همچنین نسبت الگوی پراکنش قلعه ها به راهها در گستره ای تبرستان، بیانگر وجود دو گونه راه از منظر راهبردی است. نخستین گروه مسیرها، رابط دو قلمروی سیاسی کلان و یا خرد هستند. راه کهن ری به تبرستان و مسیر ارتباطی رستمدار به رویان بارزترین نمونه های این گروه اند. دومین گروه از راهها، مسیرهایی با اهمیت سیاسی کمتر و رابط میان روستاهای باستانی با ظرفیت های سیاسی پایین ترند. راه ارتباطی روستاهای منطقه ای نمارستاق آمل و یا راه باستانی آمل به چلاو و سپس بابل، در این گروه جای می گیرد.

کلید واژه ها:

تبرستان، دوره ساسانی، دوران اسلامی، قلعه، پادگان، حاکمیت سرزمینی.

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه
فصل اول: مقدمه، کلیات طرح تحقیق.....	۱
۱ مقدمه.....	۲
۱-۱ کلیات طرح تحقیق	۴
۱-۱-۱ تعریف مسأله.....	۴
۱-۱-۲ اهداف پژوهش	۵
۱-۱-۳ پرسش‌های پژوهش	۵
۱-۱-۴ فرضیه‌های پژوهش.....	۶
۱-۱-۵ چارچوب نظری تحقیق	۷
۱-۱-۶ روش تحقیق.....	۱۰
۱-۱-۶-۱ مطالعات میدانی باستان‌شناسی و مستندنگاری آثار.....	۱۰
۱-۱-۶-۲ مطالعات اسنادی	۱۰
۱-۱-۶-۳ سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) و نحوه عملکرد آن	۱۱
۱-۱-۷ سابقه و ضرورت انجام تحقیق.....	۱۴
۱-۱-۸ مشکلات و محدودیت‌های پژوهش.....	۱۵
۱-۱-۹ معرفی فصول پایان‌نامه	۱۶
۱-۱-۱۰ معرفی و نقد منابع	۱۷
۱-۱-۱۱ منابع اولیه	۱۷
۱-۱-۱۲ تاریخ‌های محلی	۱۷

۱۸	۱-۱-۱-۱-۱ کتاب "تاریخ تبرستان" تألیف محمد بن حسن ابن اسفندیار
۱۸	۲-۱-۱-۱-۱ کتاب "تاریخ رویان" تألیف مولانا اولیاء الله آملی
۱۹	۳-۱-۱-۱-۱ کتاب "تاریخ تبرستان و رویان و مازندران" تألیف سید ظهیر الدین مرعشی.....
۱۹	۲-۱-۱-۱-۱ سفرنامه‌ها
۲۰	۱-۲-۱-۱-۱ سفرنامه‌ی رابینو
۲۰	۲-۲-۱-۱-۱ سفرنامه‌ی ملگونوف
۲۱	۳-۲-۱-۱-۱ سفرنامه‌ی دمورگان
۲۱	۲-۱-۱-۱-۱ بررسی‌های جدید
۲۲	۱-۲-۱-۱-۱ کتاب‌ها
۲۲	۱-۱-۲-۱-۱-۱ کتاب "قلعه‌های اسماعلیه" تألیف منوچهر ستوده
۲۲	۲-۱-۲-۱-۱-۱ کتاب "استحکامات نظامی در ایران دوره‌ی اسلامی" تألیف ناصر پازوکی طروdi
۲۳	۳-۱-۲-۱-۱-۱ کتاب "قلعه‌های باستانی مازندران: از سورخانی تا جرکلباد" تألیف سامان سورتیجی ...
۲۳	۱-۲-۲-۱-۱-۱ گزارش بررسی‌ها و کاووش‌های باستان‌شناختی
۲۳	۱-۱-۲-۲-۱-۱-۱ گزارش اطلس باستان‌شناسی استان مازندران
۲۴	۲-۲-۲-۱-۱-۱ گزارش کاوش باستان‌شناسی قلعه پولاد
۲۴	۱-۱-۲-۲-۱-۱-۱ گزارش کاوش باستان‌شناسی قلعه گنگلو
۲۵	فصل دوم: جغرافیای طبیعی و پیشینه‌ی تاریخی مازندران
۲۶	مقدمه
۲۷	۲ جغرافیای طبیعی
۲۷	۱-۱-۱-۱-۱ موقعیت جغرافیایی و طبیعی استان مازندران

۲۸	۲-۲ اقلیم استان مازندران.....
۲۹	۲-۲-۱ آب و هوای معتدل و مرطوب جلگه‌ای.....
۳۰	۲-۲-۲ آب و هوای کوهستانی
۳۰	۲-۳-۲ ژئومورفولوژی.....
۳۰	۳-۲-۱ جلگه مازندران
۳۱	۳-۲-۱-۱ تپه‌های ماسه‌ایی.....
۳۱	۳-۲-۱-۲ رسوبات ساحلی
۳۲	۳-۲-۲ بخش کوهپایه‌ای.....
۳۲	۳-۲-۳ بخش کوهستانی
۳۵	۴-۳-۲ لرزه خیزی منطقه
۳۶	۴-۴-۲ دریاچه‌ی مازندران
۳۷	۵-۲ نوار ساحلی
۳۷	۶-۲ رودخانه‌ها
۳۸	۶-۱-۱ معرفی رودخانه‌های مهم استان
۳۸	۶-۱-۱-۱ رود هراز
۳۸	۶-۱-۱-۲ رود بابل
۳۹	۶-۱-۱-۳ رود تجن
۳۹	۶-۱-۱-۴ رود چالوس
۳۹	۶-۱-۱-۵ رود تالار
۳۹	۶-۱-۱-۶ رود نکا

۷-۱-۲ جریان‌های هوایی ۴۰
۲-۱-۷-۱ آب و هوای معتدل و مرطوب (معروف به معتدل خزری) ۴۰
۲-۱-۷-۲ آب و هوای معتدل کوهستانی ۴۰
۲-۱-۳ آب و هوای سرد کوهستانی ۴۰
۸-۱-۲ جنگل ۴۲
۹-۱-۲ خاک ۴۲
۱۰-۱-۲ ویژگی زیستی ۴۴
۱۱-۱-۲ پوشش گیاهی و جانوری ۴۴
۲-۲ پیشینه‌ی تاریخی مازندران ۴۶
۱-۲-۲ وجه تسمیه تبرستان ۴۶
۲-۲-۲ وجه تسمیه مازندران ۴۸
۲-۲-۳ شرح مختصر تاریخ مازندران ۴۹
۲-۳ نتیجه ۵۵
فصل سوم: معرفی قلعه‌ها و پادگان‌های نظامی استان مازندران به تفکیک شهر ۵۷
مقدمه ۵۸
۳ معرفی قلعه‌های تبرستان به تفکیک شهر ۵۹
۳-۱ رامسر ۵۹
۳-۱-۱-۱ قلعه‌های رامسر ۶۰
۳-۱-۱-۱-۱ قلعه گرسپاسر ۶۰
۳-۱-۱-۲ قلعه سیاسر ۶۱

۶۲	۳-۱-۱-۳ قلعه دز کول بن
۶۳	۳-۱-۱-۴ قلعه بند یا قلعه شاهنشین رامسر
۶۵	۳-۱-۱-۵ قلعه گردن
۶۶	۳-۱-۱-۶ قلعه مارکوه
۶۸	۳-۱-۱-۷ قلعه باغ
۶۹	۳-۲-۱ تنکابن
۷۰	۳-۲-۱-۱ قلعه‌های تنکابن
۷۰	۳-۲-۱-۲ قلعه تنکا یا قلعه گردن
۷۲	۳-۲-۱-۳ قلعه اکر
۷۲	۳-۲-۱-۳-۱ قلعه سنگرک سر
۷۴	۳-۲-۱-۴ تپه قلایه
۷۵	۳-۲-۱-۵ قلعه حسن خان بهسری
۷۶	۳-۲-۱-۶ قلعه قلایه
۷۷	۳-۲-۱-۷ گردنه سر
۷۸	۳-۲-۱-۸ قلعه سیاورز
۷۹	۳-۲-۱-۹ قلعه کوتی معلم کوه
۸۰	۳-۲-۱-۱۰ قلعه‌ی عثمان سرا
۸۱	۳-۲-۱-۱۱ قلعه‌ی زرطلاسرا
۸۲	۳-۳ چالوس
۸۳	۳-۳-۱ قلعه‌های چالوس

۸۲	۱-۳-۳ تپه قلعه شاه نشین ۱
۸۴	۲-۳-۳ تپه قلعه شاه نشین ۲
۸۵	۳-۳-۳ قلعه سنگی یا تپه قلعه کوتی
۸۷	۴-۳-۳ تپه قلادوش
۸۷	۵-۳-۳ تپه قلعه گردن ۱ (کوچک)
۸۹	۶-۳-۳ قلعه اردشیر بابکان یا قلعه دختر و یا قلعه گردن ۲ (بزرگ)
۹۱	۷-۳-۳ تپه قلعه کوتی ۱
۹۲	۸-۳-۳ تپه قلعه کوتی ۲
۹۳	۹-۳-۳ تپه قلاسر
۹۴	۲-۳-۳ مسالح (پادگان‌های نظامی) چالوس
۹۴	۱-۲-۳-۳ مسلحه (پادگان نظامی) کلار
۹۵	۲-۲-۳-۳ مسلحه شالوس
۹۷	۴-۳ نوشهر
۹۸	۱-۴-۳ قلعه‌های نوشهر
۹۸	۱-۱-۴-۳ دز قلعه
۹۹	۲-۲-۴-۳ قلعه دزبن
۱۰۰	۳-۲-۴-۳ قلعه پاتخت ۲
۱۰۱	۴-۲-۳-۴-۳ بی‌قلعه
۱۰۲	۵-۲-۴-۳ تپه جهان زار
۱۰۴	۶-۲-۴-۳ تپه قلعه شاه دزد

۱۰۵.....	قلعه یزدگرد	۷-۲-۴-۳
۱۰۶.....	قلعه کجور	۸-۲-۴-۳
۱۰۸.....	تپه پاتخت	۹-۲-۴-۳
۱۰۹.....	قلعه تپه	۱۰-۲-۴-۳
۱۱۰.....	تپه قلعه کوتی	۱۱-۲-۴-۳
۱۱۱.....	قلعه مور	۱۲-۲-۴-۳
۱۱۲.....	نور	۵-۳
۱۱۳.....	قلعه‌های نور	۱-۵-۳
۱۱۴.....	قلعه بومک	۱-۵-۳
۱۱۵.....	جر قلا کتی	۲-۱-۵-۳
۱۱۶.....	جور قلا کتی	۳-۱-۵-۳
۱۱۷.....	قلعه پولاد	۴-۱-۵-۳
۱۱۸.....	قلعه ورزن	۵-۱-۵-۳
۱۱۹.....	قلعه دختر	۶-۱-۵-۳
۱۲۰.....	قلعه نسا	۷-۱-۵-۳
۱۲۱.....	قلعه دارنا	۸-۱-۵-۳
۱۲۲.....	قلعه دارگوش	۹-۱-۵-۳
۱۲۳.....	ارگ ناتل	۱۰-۱-۵-۳
۱۲۴.....	قلعه ارزنگ دیو	۱۱-۱-۵-۳
۱۲۵.....	قلعه میرزا علی دیو سالار (سالار فاتح)	۱۲-۱-۵-۳

۱۲۹	مسالح نور	۳-۵-۲
۱۲۹	مسلحه کجو	۳-۵-۲-۱
۱۳۰	مسلحه جوریشجرد و سعید آباد	۳-۵-۲-۲
۱۳۰	مسلحه ولاشجرد	۳-۵-۲-۳
۱۳۱	مسلحه مراطادیر	۳-۵-۲-۴
۱۳۱	مسلحه بهرام دیه	۳-۵-۲-۵
۱۳۱	مسلحه جیلان آباد	۳-۵-۲-۶
۱۳۲	مسلحه پایدشت	۳-۵-۲-۷
۱۳۳	مسلحه هلافان	۳-۵-۲-۸
۱۳۳	مسلحه ناتل	۳-۵-۲-۹
۱۳۴	آمل	۳-۶-۶
۱۳۵	قلعه‌های آمل	۳-۶-۶-۱
۱۳۵	قلعه اردشیرون	۳-۶-۶-۱
۱۳۶	قلعه خشت سی	۳-۶-۱-۲
۱۳۷	قلعه فرنگیس کلا	۳-۶-۱-۳
۱۳۸	قلعه چلاو	۳-۶-۱-۴
۱۳۹	قلعه پاریمه	۳-۶-۱-۵
۱۴۰	هليار قلعه	۳-۶-۱-۶
۱۴۱	قلعه رسانگ	۳-۶-۱-۷
۱۴۲	قلاردن	۳-۶-۱-۸

۱۴۴	قلعه سوا یا دره شیر	۹-۶-۳
۱۴۶	برج گبری پلریه	۱۰-۶-۳
۱۴۷	قلای پشت	۱۱-۶-۳
۱۴۸	قلعه کهرود	۱۲-۶-۳
۱۵۰	برج سی	۱۳-۶-۳
۱۵۱	قلعه ملک بهمن	۱۴-۶-۳
۱۵۳	قلعه اسک	۱۵-۶-۳
۱۵۴	قلعه دختر	۱۶-۶-۳
۱۵۵	قلعه کش	۱۷-۶-۳
۱۵۶	قلعه گل محله	۱۸-۶-۳
۱۵۸	مسالح آمل	۲-۶-۳
۱۵۸	مسلحه خنج	۱-۶-۳
۱۵۹	مسلحه تابران	۲-۶-۳
۱۵۹	مسلحه خابران	۳-۶-۳
۱۵۹	مسلحه فل یا میله و یا رزینگول	۴-۶-۳
۱۶۰	مسلحه آمل	۵-۶-۳
۱۶۰	بابل	۷-۳
۱۶۱	قلعه‌های بابل	۱-۷-۳
۱۶۱	قلعه کوهپایه سرا	۱-۷-۳
۱۶۲	قلعه تپه استلی جان	۲-۷-۳

۱۶۳	۳-۱-۷-۳ قلعه فریدون.....
۱۶۵	۴-۱-۷-۳ قلعه‌ی کَمِل به سر
۱۶۶	۵-۱-۷-۳ قلعه جهان نما
۱۶۸	۲-۷-۳ مسالح بابل
۱۶۸	۱-۲-۷-۳ مسلحه تریجه
۱۶۹	۳-۸-۳ قائمشهر
۱۷۰	۱-۸-۳ مسالح قائمشهر
۱۷۰	۱-۱-۸-۳ مسلحه مشکینوان
۱۷۰	۲-۱-۸-۳ مسلحه جمنو
۱۷۱	۳-۱-۸-۳ مسلحه تمسکی
۱۷۲	۹-۳ سوادکوه
۱۷۳	۱-۹-۳ قلعه‌های سوادکوه
۱۷۳	۱-۱-۹-۳ قلعه سواته کوه یا سوات در چرات
۱۷۴	۲-۱-۹-۳ قلعه رواتسر یا قلعه‌ی دیو سپید
۱۷۶	۳-۱-۹-۳ قلعه اسپهبد خورشید
۱۷۸	۴-۱-۹-۳ قلعه کنگلو
۱۷۹	۵-۱-۹-۳ قلعه کسلیان
۱۸۱	۶-۱-۹-۳ قلعه پرستو
۱۸۲	۷-۱-۹-۳ قلعه اولاد یا ایلال دژ اوریم
۱۸۴	۸-۱-۹-۳ برج دیدبانی شروین باوند

۱۸۵	قلعه مازیار ورسک	۹-۱-۹-۳
۱۸۶	مسالح سوادکوه	۲-۹-۳
۱۸۷	مسلحه بالامثال	۱-۲-۹-۳
۱۸۸	مسلحه جیلامان	۲-۲-۹-۳
۱۸۹	بازدید آباد	۳-۲-۹-۳
۱۹۰	ساري	۱۰-۳
۱۹۱	قلعه های ساري	۱-۱۰-۳
۱۹۲	قلعه تپه	۱-۱۰-۳
۱۹۳	قلعه گردن	۲-۱-۱۰-۳
۱۹۴	کیجا قلعه	۴-۱-۱۰-۳
۱۹۵	قلعه اچ موج	۵-۱-۱۰-۳
۱۹۶	قلعه گوش	۶-۱-۱۰-۳
۱۹۷	دوش	۷-۱-۱۰-۳
۱۹۸	زر قلعه	۸-۱-۱۰-۳
۱۹۹	قلعه گردن	۹-۱-۱۰-۳
۲۰۰	کیجا قلعه	۱۰-۱-۱۰-۳
۲۰۱	کافر قلعه	۱۱-۱-۱۰-۳
۲۰۲	دیو چال	۱۲-۱-۱۰-۳
۲۰۳	دیو چاه	۱۲-۱-۱۰-۳
۲۰۴	دتر قلعه	۱۳-۱-۱۰-۳

۲۰۷	۳-۱۰-۲ مسلح ساری
۲۰۶	۳-۱۰-۲-۱ مسلح خرم آباد
۲۰۷	۳-۱۰-۲-۲ مسلح شهر ساری
۲۰۷	۳-۱۰-۲-۳ مسلحه او
۲۰۸	۳-۱۰-۲-۴ مسلحه ارتاه
۲۰۹	۳-۱۰-۲-۵ مسلحه اورازباد
۲۰۹	۳-۱۰-۲-۶ مسلحه دزا
۲۱۰	۳-۱۰-۲-۷ مسلحه اصرم
۲۱۱	۳-۱۱-۱ نکا
۲۱۲	۳-۱۱-۱-۱ قلعه های نکا
۲۱۲	۳-۱۱-۱-۱-۱ قلعه دوک
۲۱۳	۳-۱۱-۱-۱-۲ قلعه کل پشت
۲۱۴	۳-۱۱-۱-۳ سیکا قلعه
۲۱۵	۳-۱۱-۱-۴ قلعه گردن
۲۱۷	۳-۱۱-۲ مسلح نکا
۲۱۷	۳-۱۱-۲-۱ مسلحه بعدان
۲۱۷	۳-۱۱-۲-۲ مسلحه مهروان
۲۱۸	۳-۱۲-۲-۱ بهشهر
۲۱۹	۳-۱۲-۲-۱-۱ قلعه های بهشهر
۲۱۹	۳-۱۲-۲-۱-۱-۱ قلعه شاه نشین